

● ● ● ● občanské sdružení
AMALTHEA

NADACE
SIRIUS

- NOVÉ
- FORMY
- PĚSTOUNSKÉ
- PÉČE

občanské sdružení
AMALTHEA

NADACE
SIRIUS

OBSAH

- NOVÉ
- FORMY
- PĚSTOUNSKÉ
- PÉČE

- 3 Dítě – rodina – pěstounství...
- 4 Nejčastější otázky k pěstounství...
- 6 Jaké jsou vlastně děti, pro které hledáme náhradní rodiny?
- 8 Stávající a nové formy pěstounské péče...
- 10 Kdo se může stát pěstounem...
- 11 Co znamená být dobrým pěstounem...
- 12 Krok za krokem aneb jak se můžu pěstounem stát...
- 13 Jak budu jako pěstoun podpořen, kdo a jak mi v pěstounství pomůže...
- 14 Amalthea o.s.
Kontakty

DÍTĚ - RODINA - PĚSTOUNSTVÍ

Rodina je nejdůležitější článek našeho života, formuje naše základní citové vazby, návyky, způsob přemýšlení i sílu pocitu bezpečí. Rodinné pouto mezi dítětem a rodičem si neseme po celý život. Doprovází nás a naplňuje vnitřní jistotou, že máme někde někoho, o koho jsme se mohli opřít, kdo tu byl pro nás, když jsme si nevěděli rady. Někdo, kdo nás měl rád, i když jsme něco provedli.

Mít rodinu nám často přijde jako samozřejmost, ale někde tomu tak nebývá. Mnoho dětí nemůže vyrůstat ve své vlastní rodině a to z mnoha různých důvodů.

O některé děti se jejich rodiče nemohou postarat, mohou být nemocní nebo zemřeli. Další možnou příčinou je, že rodiče neumí vytvořit dobré podmínky pro zdravý vývoj dítěte. Jejich chování může být někdy až za hranicí zákona.

Jsou i případy, že se rodina dostane do krize a nemůže po určitou dobu nabídnout dítěti zázemí a podporu nebo je dítě natolik nemocné, že se rodina o dítě nezvládne nebo nemůže postarat.

Tyto děti a dospívající potřebují podpořit, najít své místo v rodině, i když náhradní, někteří na krátkou dobu, jiní na delší.

U nás v České republice má tradici pěstounská péče dlouhodobá, v rámci které je zpravidla dítě v náhradní rodině až do své dospělosti, na návratu zpět do jeho biologické rodiny se cíleně nepracuje. Na tento typ péče jsou také pěstouni připravováni. Podmínky k výkonu jejich role pěstounů však nejsou dostatečné. A to z hlediska jejich podpory a doprovázení a také jejich finančního zajištění.

Pilotní projekt podpořený z prostředků Nadace Sirius (realizovaný Amalthea o.s. s podporou Centra psycho-sociální pomoci – Rodinné a manželské poradny, Nadace Lumos a Pardubického kraje), do kterého se nyní můžete zapojit také Vy, má za cíl zavést nové formy pěstounské péče, díky nimž budou moci zažít rodinné prostředí i děti, které by se jinak do rodiny nedostaly, zároveň tím bude možné předejít umístování dětí do ústavní péče, která i při nejlepší snaze všech nemůže dítěti nahradit rodinu.

Cítíte-li dostatek sil, času a schopností, můžete právě Vy nabídnout těmto dětem zázemí a provést je nelehkou situací, která je v životě potkala.

V rámci pilotního projektu hledáme prvních pět rodin, které připravíme pro některou z nových forem pěstounské péče. Na následujících stránkách najdete všechny potřebné informace, které by Vám měly pomoci k rozhodnutí, zda se do projektu zapojit a připravit se na roli pěstouna.

NEJČASTĚJŠÍ OTÁZKY K PĚSTOUNSTVÍ

Pěstounství je specializovaná forma náhradní rodinné péče. Jde o péči o dítě, které nemůže z různých důvodů žít ve své biologické rodině. *(Termín „pěstoun“ je v celém textu používán jako společný pro muže i ženu.)*

Proč jsou děti v pěstounské péči a proč mají vzniknout nové formy pěstounské péče?

Žít ve vlastní rodině není pro dítě možné z různých důvodů – rodiče jsou nemocní, nejsou v daný okamžik schopni se o své dítě postarat, ocitli se v těžké životní situaci, která jim znemožňuje o dítě pečovat, jsou pro dítě nebezpeční, nevytváří pro dítě vhodné prostředí nebo zemřeli apod.

Rodiče nejsou zbaveni rodičovské zodpovědnosti – trvají tedy jejich rodičovská práva a povinnosti. Dítě tedy není umístěno do adopce (to lze jen pokud je dítě tzv. právně volné).

Dlouhodobá pěstounská péče není pro dítě vhodná a to proto, že:

- dítě je potřeba z rodiny odebrat jen na časově omezenou dobu, je velká pravděpodobnost, že se dítě do své biologické rodiny vrátí
- dítě potřebuje specializovanou péči z důvodu svého věku, postižení, etnika, příslušnosti k větší sourozenecké skupině apod.
- dítě je v dlouhodobé pěstounské péči, je však třeba poskytnout úlevu dlouhodobým pěstounům a o dítě se kvalitně postarat po nezbytně nutnou dobu.

Jak se děti dostávají do pěstounské péče?

Je-li třeba z rodiny odebrat dítě, ale jen na časově omezenou dobu, osloví příslušná sociální pracovnice krajský úřad, kde je registr schválených pěstounských rodin. Panel odborníků vybere tu nejvhodnější rodinu, kterou poté osloví. Rodina má určitý čas na seznámení se s dítětem a vyjádření se, zda jsou také z jejich pohledu vhodnou rodinou pro dané dítě. Také dítě se může vyjádřit k tomu, zda do vybrané rodiny chce.

Je-li dítě v ústavním zařízení a nedaří se pro něj nalézt vhodnou dlouhodobou pěstounskou rodinu (z důvodu specifických potřeb), osloví jeho sociální pracovnice také krajský úřad. Ten opět vybere ze schválených pěstounských rodin tu, která dokáže specifické potřeby dítěte naplnit či připraví novou rodinu tak, aby byla pro dítě vyhovující.

Vyrůstá-li dítě v dlouhodobé pěstounské péči, jeho pěstounská rodina může spolupracovat s pěstounskou rodinou zaměřenou na respitní (odlehčovací) formu. Do této respitní rodiny může na domluvenou dobu dítě umístit, pokud si dlouhodobí pěstouni potřebují odpočinout a načerpat síly pro další výkon pěstounské péče, najít prostor pro své další vzdělávání, čas pro další děti v rodině atd.

Co pěstouni dělají?

Jako pěstouni celodenně pečujete o dítě, které je vám svěřeno. Dítě se stává součástí vaší rodiny po dobu, kdy je u vás. V mnoha ohledech je to podobné rodičovství, nicméně je třeba si uvědomit, že do vaší rodiny přichází dítě, o jehož historii mnoho nevíte, často zažilo těžké situace, následky se mohou ukázat právě až v bezpečném prostředí vaší rodiny a je třeba jimi dítě provést a podporovat je. Na rozdíl od rodičů máte také další povinnosti – např. psát zprávy o vývoji dítěte, vzdělávat se, dbát na naplňování specifických potřeb dítěte, sdílet informace o dítěti se sociální pracovníci dítěte, případně s dalšími odborníky.

Každé dítě v pěstounské rodině má svůj plán péče – jedná se o popis potřeb dítěte včetně doporučení, jak nejlépe o dítě pečovat. Vy se budete podílet na naplňování tohoto plánu. K tomu budete mít nabídku služeb jako je doprovázení sociálním pracovníkem, poradenství v oblasti školní, právní, psychologické, možnost terapie pro Vaši rodinu či pro dítě, dále vzdělávací plán k naplňování Vašich vzdělávacích potřeb, případně plán kontaktu dítěte s biologickou rodinou atd.

Jaké jsou děti, pro které pěstounské rodiny hledáme?

Jsou to děti, které prošly těžkou životní situací, nesou si v sobě často velké zranění, které je potřeba ošetřit. Tyto děti mají v sobě svůj životní potenciál, leckdy velmi potlačený, který je třeba objevit a podpořit.

Je důležité dítě dobře poznat, brát ho takové, jaké je a provést ho tím úsekem života, ve kterém to potřebuje. Často jsou to děti, které na začátku svého života nepoznaly lásku, přijetí a bezpečnou náruč blízkého člověka. Potřebují postupně znovu získat důvěru v dospělé i ve svět, který je obklopuje. Potřebují zažít běžný rodinný život – mít své místo, dobré jídlo, stabilitu a lásku. Potřebují potkat někoho chápajícího, stabilního a bezpečného.

Setkává se dítě s vlastní rodinou?

Je-li to pro dítě bezpečné, je dobré, když je vztah mezi ním a jeho biologickou rodinou zachován. Pěstouni by tento vztah měli podporovat a pomoci dítěti v tom, aby znalo svůj životní příběh a postupně ho přijalo a pochopilo. Pro dítě je extrémně důležité, aby zažilo, že pěstouni a jeho rodiče spolupracují v jeho zájmu.

Vhodnost kontaktu i jeho frekvence se posuzuje vždy individuálně tak, aby byla v zájmu dítěte. Dítě se nemusí setkávat vždy s rodiči, ale třeba také s babičkou, dědou, sourozenci, tetou, strýcem apod.

Může jít o osobní setkání, ale i o dopis či telefonát. Osobní setkání se mohou odehrávat v domě pěstounů, kde dítě žije (zejména pokud jde o miminko), ale jen v případě, že je to bezpečné a že s tím jako pěstouni souhlasíte. Častěji se kontakt odehrává v neutrálním prostředí. Podporující organizace (např. Amalthea o.s.) pro pěstounské rodiny nabízí prostorové zázemí i odborné zajištění těchto setkávání. Mezi pěstouny, rodiči, organizací a sociálními pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí vzniká Dohoda o kontaktu dítěte s biologickými příbuznými, ve které je vymezena frekvence, čas, místo, ale také specifické potřeby kontaktu (např. vzájemně se neočerňovat, neslibovat dítěti nesplnitelné apod.). Dodržování dohody se pravidelně reviduje.

Co mé vlastní děti?

Pěstounství ovlivní celou Vaši rodinu. Děti získávají vztah k hlubokým lidským hodnotám jako je solidarita, získávají jiný pohled na svět, mohou si více vážit vlastní rodiny, získávají často blízkého kamaráda.

Zároveň je pro ně příchod cizího dítěte se specifickými potřebami velkou zátěží, proto se nesmí jejich potřeby opomenout. Je nutné, aby s přijetím dítěte souhlasily, byly na něj dostatečně připraveny a jejich prožívání byla věnována pozornost i po příchodu dítěte do rodiny. Musí zažívat, že jsou součástí pěstounské péče, nelze je jen postavit před hotovou věc.

Budu placen?

Ano, jako pěstoun máte nárok na finanční zabezpečení od státu, záleží na formě pěstounské péče a její náročnosti, na specifických potřebách dítěte, na počtu a věku dětí, které přijmete do své rodiny.

Po převzetí dítěte mladšího 7 let jeden z pěstounů nastupuje na mateřskou dovolenou, která trvá při převzetí jednoho dítěte 22 týdnů a při převzetí dvou a více dětí 31 týdnů. Jedná se o dávku nemocenského pojištění, která činí 70% denního vyměřovacího základu.

Při přijetí dítěte pěstouni obdrží jednorázový příspěvek, který je 8 000 Kč až 10 000 Kč v závislosti na věku dítěte. V případě přijetí dítěte mladšího 1 roku věku, mohou pěstouni žádat o porodné, které činí 13 000,- Kč.

Pokud pěstouni pokračují ve svém zaměstnání, pro výkon pěstounské péče dostávají dávky státní sociální podpory – odměnu pěstouna a příspěvek na úhradu potřeb dítěte.

Odměna pěstouna je měsíčně opakovaná dávka státní sociální podpory, která činí 3 126 Kč (životní minimum pro jednotlivce) za každé dítě svěřené do pěstounské péče.

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte je také měsíční opakovaná dávka státní sociální podpory, závislá na věku a zdravotním stavu dítěte, jedná se o částku v rozmezí od 3 680 Kč do 6 975 Kč.

Pro některé pěstouny je výkon pěstounské péče zaměstnáním, v takovém případě dostávají odměnu pěstouna ve zvláštních případech, která je posuzována jako plat a náleží v případě, pečují-li pěstoun alespoň o tři děti svěřené mu do pěstounské péče, nebo o jedno dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. – IV. Jedná se o částku 17 193 Kč, která se ještě zvyšuje, pokud pěstoun pečuje o další děti.

JAKÉ JSOU VLASTNĚ DĚTI, PRO KTERÉ HLEDÁME NÁHRADNÍ RODINY?

Každé dítě je jedinečné. A stávající pěstouni často říkají, jak je pro ně důležité vědět, co má dítě, kterému poskytují dočasně či na delší dobu domov, rádo, co se mu nelíbí, co ho baví, co potřebuje, jaké má problémy a trápení. Dítě, které přichází do náhradní rodiny, má podobné potřeby jako všechny ostatní děti vyrůstající ve své vlastní rodině. Nicméně většina těchto dětí zažívala v raném dětství velké těžkosti a jejich potřeby nebyly naplněny tak, jak bylo pro jejich zdravý vývoj potřeba. Obtížně věří dospělým, nejsou zvyklé na rodinný život, nezažívaly přijetí, nepocítily dostatek lásky, žily v nestabilním prostředí. Aby tento nedostatek opakovaně nezraňoval jejich duši, naučí se obranným reakcím a projevují se pak chováním, které bývá označováno jako problémové (neposlušnost, bývají agresivní k sobě či k druhým, často používají v komunikaci lži, těžko navazují vyvážené vztahy s druhými, překračují společenské normy, nerespektují autority, neumí posoudit důsledky svého chování, obtížně vyjadřují své pocity a potřeby, atd.). Zároveň mohou tyto děti patřit k některé z níže uvedených skupin:

Děti se speciálními potřebami

V ústavní péči se ocitají děti, které mají zdravotní, mentální či psychiatrický hendikep (autismus, porucha pozornosti a hyperaktivita ADHD, poškození mozku, mentální retardace, chromozomální nemoci – např. Downova choroba, dětská mozková obrna, vrozené vývojové vady včetně kombinovaných vad, atd.). Potřebují speciální péči a specifický výchovný přístup. Jejich rodiče se o ně nemohli či nedokázali postarat, kromě hendikepu tedy tyto děti nezažily přijetí, do života si mohou odnášet zprávu, že jsou špatné, když je jejich rodiče nechťeli, mohou samy sebe prožívat jako nedůležité a bez hodnoty.

Děti v kojeneckém a batolecím věku

U dětí v tomto věku se mohou objevit a následně diagnostikovat do té doby skryté vývojové vady a nemoci, se kterými je třeba počítat a případně zajistit kvalitní lékařskou, rehabilitační a ošetrovatelskou péči. Současně je u těchto dětí větší prostor k výchově a pozitivnímu ovlivnění jeho psychomotorického vývoje od útlého věku.

Děti staršího školního věku a dospívající

Do adopce a dlouhodobé pěstounské péče se zpravidla dostávají přednostně děti mladšího věku. V ústavní péči tak zůstávají děti ve věku cca 12 až 18 let, které nemají možnost zažít bezpečné rodinné zázemí, je pro ně obtížné uvěřit dospělým, navázat kvalitní vztahy, respektovat pravidla rodiny. Potřebují se to pro svůj budoucí samostatný život naučit a to nejlépe právě v rodině.

Sourozenecké skupiny

Nemohou-li děti vyrůstat se svými vlastními rodiči, je žádoucí, aby byly zachovány alespoň sourozenecké vazby mezi dětmi. Pro sourozence je tedy třeba nalézt rodiny, které jsou ochotné nabídnout místo v rodině pro všechny bratry a sestry tak, aby mohli zůstat společně.

Rodič s dítětem

Pomoc náhradní rodiny může potřebovat rodič s novorozencem či malým dítětem, jemuž chybí rodičovské dovednosti postarat se o dítě a potřebuje v tomto ohledu pomoc a doprovázení. Také mladé těhotné ženy, kterým chybí zázemí pro dítě a potřebují získat jistotu pro své budoucí rodičovství, hledají v náhradní rodině oporu a učí se od ní, jak svou roli zvládnout a osamostatnit se.

Děti z minoritních skupin (převážně romského etnika)

Romské děti, které nemohou vyrůstat ve své rodině, často ztrácejí kontakt s romskou komunitou, jejich budování identity tím může být narušeno. Od rodiny, která jim nabídne místo a bezpečí, potřebují podporu a pomoc v zachování vazeb na romské kořeny, porozumění pro jejich mentalitu a v neposlední řadě přijetí rodiny. Při provázení dětí z minoritních skupin životem je nutné směřovat je k aktivitám blízkým jejich mentalitě.

STÁVAJÍCÍ A NOVÉ FORMY PĚSTOUNSKÉ PÉČE

Rozlišujeme několik forem pěstounské péče. Každá z nich je určena jako nástroj řešení určitého typu krizové situace způsobené absencí rodinné péče nebo její nedostatečností. Jednotlivé formy se liší délkou umístění do náhradních rodin, formou spolupráce s institucemi a intenzitou kontaktu s biologickou rodinou. Některá umístění dětí jsou plánovaná, tudíž se děti mohou předem seznámit s prostředím, ve kterém budou dále vyrůstat. Často ovšem situace vyžaduje rychlé řešení a dítě potřebuje být v bezpečí, proto zavádíme také nové formy pěstounské péče zaměřené na přípravu rodin, které by dokázaly včas dítěti poskytnout podporu.

Formy pěstounské péče:

1. *Pěstounská péče pro děti, které potřebují péči na dlouhou dobu*
2. *Pěstounská péče pro děti, které potřebují okamžitou pomoc*
3. *Pěstounská péče pro děti, které potřebují péči na krátkou dobu*
4. *Pěstounská péče zaměřená na podporu a pomoc rodiče s dítětem*
5. *Pěstounská péče dlouhodobá specializovaná pro děti se specifickými potřebami*
 - 5.1 *Péče určená dětem se speciálními potřeby*
 - 5.2 *Péče určená pro sourozenecké skupiny*
 - 5.3 *Péče určená dospívajícím*
 - 5.4 *Péče určená dětem jiného etnika*
6. *Respitní – odlehčovací péče*
7. *Pohotovostní umístění pro děti, o které se neplánovaně rodina nemůže postarat*

Popis jednotlivých typů pěstounské péče

1. *Pěstounská péče pro děti, které potřebují péči na dlouhou dobu*

Aktuálně je v České republice využívána nejčastěji, zájemci o pěstounství se po absolvování přípravy stávají dlouhodobými pěstouny. Pouze zřídka se stává, že se dítě vrací do biologické rodiny, i když kontakt s biologickou rodinou je udržován, ale návrat do ní není v mnoha případech možný. Tato forma péče je tedy určena převážně dětem, u kterých byly vyčerpány všechny možnosti návratu zpět do původní rodiny, nebylo možné zajistit

dítěti bezpečí ani v jeho širší rodině, dlouhodobá pěstounská péče je pak pro dítě tou nejlepší volbou.

2. *Pěstounská péče pro děti, které potřebují okamžitou pomoc*

Je určena dětem, které byly ponechány v kojeneckém ústavu, jejich rodiče zemřeli nebo náhle onemocněli a nemohou se nadále o dítě postarat. Tento typ péče je dále určen jako nástroj pomoci dětem v rodinách, kde vytvářejí rodiče nedobré podmínky pro jejich vývoj nebo dochází k jejich týrání, zneužívání apod.

Připravení pěstouni mají poskytnout takovému dítěti bezpečné zázemí po dobu několika týdnů, než dítě bude umístěno do dlouhodobé pěstounské péče. Zabrání se tak dočasnému umístění dítěte do ústavu.

Tato forma pěstounské péče není určena pro děti z dlouhodobě sociálně oslabených rodin, kde řešení situace rodiny, aby se dítě mohlo vrátit zpět do rodiny, vyžaduje delší čas.

3. *Pěstounská péče pro děti, které potřebují péči na krátkou dobu*

Slouží jako nástroj pomoci rodinám, které se dostanou do akutní krize a nemohou po určitou dobu nabídnout dítěti podporu a zázemí.

Vyškolení pěstouni se o takové dítě starají po dobu, kdy se intenzivně pracuje s biologickou rodinou dítěte (tzv. sanace rodiny), aby se dítě mohlo do své rodiny vrátit nebo jít do dlouhodobé pěstounské péče, nebude-li návrat do rodiny možný. Pěstouni jsou v úzkém kontaktu s biologickou rodinou a podporují kontakt dítěte s jeho rodiči, aby byly existující vazby zachovány.

4. *Pěstounská péče zaměřená na podporu a pomoc rodiče s dítětem*

Tento typ pěstounské péče je určen jako nástroj pomoci mladému rodiči nebo mladé těhotné matce, který/á nemá vhodné zázemí nebo neví, jak se o dítě postarat a hrozí odebrání dítěte.

Takovému rodiči náhradní rodina poskytuje zázemí a odborné vedení zaměřené na získání potřebných dovedností, jak o dítě pečovat. Úkolem pěstounů je podpora a pomoc při přípravě rodiče na samostatné plnění své role.

5. Pěstounská péče dlouhodobá specializovaná pro děti se specifickými potřebami

Je určena skupinám, pro které v současném systému náhradní rodinné péče nejsou vyhledávány a speciálně připravovány náhradní rodiny nebo individuální podpůrní pečovatelé.

Jednotlivé typy dlouhodobé specializované péče:

5.1 Pěstounská péče pro děti se speciálními potřebami

Tento typ péče je určen dětem, které mají závažný zdravotní, mentální či psychiatrický hendikep (autismus, porucha pozornosti a hyperaktivity ADHD, těžké poruchy chování aj.).

Tyto děti potřebují pečovatele s odbornými dovednostmi a je nutná speciální podpora. K výkonu této formy pěstounské péče mají pěstouni k dispozici všechny dostupné služby a podporu odborníků.

5.2 Pěstounská péče pro sourozenecké skupiny

Zohledňuje fakt, že sourozenci by měli vyrůstat společně. Pěstounská rodina umožní přijmout vícečetnou sourozeneckou skupinu dětí, které poskytne podporu a zázemí.

5.3 Pěstounská péče pro dospívající

Je určena mladým lidem ve věku nad 12 let, kteří jsou dlouhodobě v ústavní péči, byli vráceni z náhradní rodinné péče zpět, protože pro ně nebyla vyhovující nebo se v ústavní péči ocitli v dospívajícím věku. Úkolem pěstounů je kromě péče o dospívající pomoc při hledání vhodné školy, práce, zajištění bydlení a zvládání samostatné péče o sebe sama.

5.4 Pěstounská péče pro děti z minoritních skupin

Tento typ péče je určen dětem jiného etnika. Profesionální pěstouni jsou vyškoleni tak, aby citlivě budovali zdravé sebevědomí dítěte včetně pomoci s hledáním postoje a vztahu dítěte ke své kulturní a národní identitě. Předpokladem této péče je i přirozený zájem pěstounů o etnikum dítěte a zprostředkování informací tak, aby si dokázalo z obou kultur vybrat to nejlepší pro svůj život. Pěstounská rodina přijímá dítě jiného etnika s porozuměním a přijetím jeho mentality.

6. Respitní - odlehčovací

Tato forma pěstounské péče umožní pěstounům, kteří mají v pěstounské péči dítě dlouhodobě, aby si odpočinuli, načerpali nové síly, získali čas pro vzdělávání a zvýšení svých kompetencí jako pěstounů.

Respitní rodiny jsou v dlouhodobém a pravidelném kontaktu s konkrétními pěstounskými rodinami, kterým ve své roli respit zajistí. Respitní pobyty dětí jsou plánované a navržené s předstihem.

7. Pohotovostní umístění pro děti, o které se neplánovaně nemůže rodina postarat

Jedná se o pohotovostní nonstop službu, která umožňuje řešit náhlé události v pěstounské rodině. Využívá se nejčastěji v případech náhlého onemocnění pěstouna nebo onemocnění a hospitalizace některých dětí v pěstounské rodině, pokud není možné k řešení situace využít širší rodinu dítěte či pěstounů.

KDO SE MŮŽE STÁT PĚSTOUNEM?

...s myšlenkou stát se pěstounem se můžete setkat kdykoliv během Vaší životní cesty...

Pěstoun nemusí mít vlastní děti, ale určitě by měl mít zkušenosti a dovednosti ve výchově dětí.

Pro věk pěstouna neexistuje přesné věkové rozlišení, ale předpokládá se, že pěstoun bude dostatečně zralý a ochotný pracovat se spleťtými problémy dětí, které si s sebou mohou nést ze své minulosti. Jedině tak může obstát v tomto nelehkém úkolu.

K myšlence stát se pěstounem mohou vést různé motivace a důvody, důležité však je jim rozumět a umět je nahlížet i v průběhu pěstounství.

Vedle důvodů a motivací, proč se stát pěstounem, je důležitá i vyrovnaná osobnost a osobnostní nastavení pěstouna.

...Váš domov bude i domovem pro přijaté dítě...

Při rozhodování, zda se stát pěstounem, hraje důležitou roli i pohled Vaší blízké rodiny, Vašich vlastních dětí i lidí z Vašeho blízkého okolí.

Podobně rozhodnutí partnerského páru stát se pěstouny znamená souhlas obou partnerů.

...pomoci dítěti porozumět jeho situaci znamená také i přijmout jeho biologickou rodinu jako jeho nedílnou součást...

Postupné sdělování pravdivých informací o jeho původu i historii dítěti pomáhá nalézt sám sebe i mnohdy ztracenou důvěru.

Důležitá je i otevřenost pěstouna k setkávání dítěte s jeho biologickou rodinou a, je-li to v zájmu dítěte, pak i aktivní podpora pěstouna k návratu dítěte do původní rodiny.

I když třeba bude přijaté dítě u Vás jen na přechodnou dobu (tedy po dobu, kdy se nemůže vrátit nebo vyrůstat ve vlastní rodině), i tehdy mu můžete poskytnout to, co potřebuje nejvíce – bezpečnou náruč, stabilní prostředí, přijetí a lásku.

...být pěstounem znamená reflektovat své pěstounství i přijmout podporu odborníků...

Pěstouni jsou pro přijaté děti nejen jejich „novými“ rodiči, ale i odborníky, kteří se orientují v odborných službách a dokážou jich při svém pěstounství využívat.

Průběžné vzdělávání přispěje pěstounům k připravenosti a zvýšení odbornosti při výkonu pěstounské péče.

Podpora odborného pracovníka zvenčí formou supervize umožní pěstounům nezávislý pohled na výkon pěstounství i na ně jako na pěstouny, ale i odbornou podporu a pomoc, když si nebudou jisti.

Spolupráce s dalšími odborníky je nezbytná vzhledem ke specifickým problémům dětí i k dalšímu vzdělávání pěstounů.

Lidé, kteří se stanou pěstouny, přijímají jako svou povinnost a závazek pravidelně se vzdělávat, pracovat sami na sobě, rozvíjet své kompetence.

CO ZNAMENÁ BÝT DOBRÝM PĚSTOUNEM?

...aneb nepostradatelné kvality pěstouna...

- 1 Vytvořit dítěti bezpečný a láskyplný domov
- 2 Rozumět dítěti, i když může být jeho chování těžké pochopit a zvládnout
- 3 Odolnost
- 4 Nemít předsudky a brát dítě takové, jaké je
- 5 Trpělivost
- 6 Smysl pro humor
- 7 Flexibilita
- 8 Závazek k dalšímu vzdělávání a seberozvoji

KROK ZA KROKEM

...aneb jak se můžu stát pěstounem...

1. krok – kontaktujte nás

Jediné, co teď musíte udělat, je zkontaktovat nás telefonicky nebo e-mailem a dozvíte se všechny další informace a domluvíme si společnou schůzku. Osobní setkání je nejlepší možnou cestou, jak se blíže poznat a získat potřebné informace.

2. krok – dovolte zjistit Vaše možnosti a omezení stát se pěstouny

Pěstouny se nemohou stát lidé, kteří byli někdy odsouzeni pro násilný či sexuální trestný čin, budeme od Vás proto potřebovat výpis z rejstříku trestů, také budeme mluvit o Vašem zdravotním stavu, finančním zajištění a sociálním zázemí pro dítě.

3. krok – zapojte se do přípravy

Než nabídnete konkrétnímu dítěti bezpečné místo ve Vaší rodině, je třeba zapojit se do přípravy. Tam se dozvíte všechny podrobnosti o pěstounství, konkrétní zkušenosti jiných pěstounů, Vaše práva a povinnosti jako pěstounů, získáte informace o specifických potřebách dětí, které by do Vaší rodiny mohly přijít. Tato příprava probíhá ve skupině společně s dalšími zájemci o pěstounství a trvá obvykle několik dní.

4. krok – zjistěte, jací jste a jaké pro Vás pěstounství asi bude

Společně s Vámi to bude zjišťovat sociální pracovník, který bude jezdit do Vaší rodiny a bude si s Vámi povídat o Vašich představách o pěstounství, o motivacích k pěstounství, o Vašich potřebách a zkušenostech v dětství i dospělosti, aktuálním rodinném zázemí, Vašich biologických dětech, o Vašem zaměstnání, finančních a materiálních možnostech, o komunikaci ve Vaší rodině, o vztazích se širší rodinou atd. Sociální pracovník bude mluvit také s Vašimi dětmi a případně s dalšími členy rodiny, kterých se přijetí dítěte do rodiny také dotkne a které se stanou důležitými osobami pro Vaše přijaté dítě. Všechny informace společně s Vámi zaznamená do podrobného dotazníku. To bude také hlavní dokument, podle kterého budou porovnány Vaše možnosti a schopnosti s potřebami dětí, pro které hledáme rodinu.

5. krok – pojdte s námi společně rozhodnout, co bude dál

Ke konečnému rozhodnutí o tom, zda jste připraveni stát se pěstouny, dojdete společně za účasti Vašeho sociálního pracovníka a nezávislého panelu dalších odborníků, kteří mají zkušenosti v posuzování zájemců o pěstounství. Rozhodne se také o tom, pro jaké dítě budete ta nejvhodnější rodina (např. pro starší dítě, hendikepované dítě, sourozeneckou skupinu, dítě jiného než majoritního etnika atd.).

Někteří lidé jsou skvělými rodiči, ale poslání pěstounství by pro ně bylo obtížné naplnit. Pokud budete mít v průběhu vyhodnocování nějaké pochybnosti, můžete je sdělit sociálnímu pracovníkovi a mluvit o nich. Je přirozené, že jste opatrní, než na sebe vezmete závazek, a pokud v průběhu přípravy zjistíte, že pěstounství pro Vás a Vaši rodinu není, je to dobré rozhodnutí a svědčí o Vaší schopnosti odhadnout své možnosti a limity.

Jak dlouho trvá, než se stanete pěstouny? To je částečně závislé i na Vás. Někteří lidé potřebují delší čas k rozhodování než jiní, obecně je však třeba počítat s minimálně 4-6 měsíci, v rámci kterých proběhnou návštěvy sociálního pracovníka u Vás doma i společné skupinové přípravy a závěrečné vyhodnocení.

A jaké jsou další kroky?

Přemýšlejte ještě jednou, co můžete dítěti nabídnout...

Ponechte si dostatek času na přemýšlení o tom, co můžete Vy a Vaše rodina dítěti nabídnout, a o důsledcích, které může rozhodnutí přijmout dítě do Vaší rodiny přinést. Mluvte se svým partnerem a Vašimi dětmi, zjistěte, co si o tom kdo ve Vaší rodině myslí...

Doporučujeme také, abyste se ještě než se k pěstounství rozhodnete, setkali s jinými pěstouny a vyslechli jejich zkušenosti s péčí o děti, které přijali do svých rodin. Můžeme Vám pomoci v kontaktu s pěstouny a zajistit Vaše setkání s nimi v naší organizaci.

Poslední krok, který vede k pěstounství

Pokud jste se definitivně rozhodli pěstouny stát a rozhodnutí panelu bylo doporučující, je třeba, abyste zkontaktovali Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) v místě Vašeho trvalého bydliště. Právě tam společně se sociálním pracovníkem podáte žádost o zařazení do evidence pěstounských rodin, které se rozhodly nabídnout ve své rodině dítěti místo. Sociální pracovník příslušného OSPODu si vyžádá od týmu, který realizoval Vaši přípravu, podklady k rozhodnutí a Vy se poté stanete oficiálními pěstouny dle platné legislativy.

JAK BUDU JAKO PĚSTOUN PODPOŘEN?

...aneb kdo a jak mi v pěstounství pomůže...

Pěstounům je zajištěn servis odborných služeb po dobu výkonu pěstounské péče i po dobu, kdy jako pěstouni čekáte na přijetí dítěte do rodiny. Doba čekání na přijetí dítěte do Vaší rodiny je různá, při tzv. párování dítěte a rodiny se vyhodnocují potřeby konkrétního dítěte a možnosti rodiny. Tento proces hledání rodiny pro dítě, resp. párování, může tedy trvat i několik měsíců. V tomto čase budete v kontaktu se sociálním pracovníkem, který Vás bude průběžně informovat o stavu párování, budete mít možnost se dále připravovat na pěstounství formou vzdělávání a také kontaktu s dalšími pěstouny, kteří už dítě přijali nebo na něj také čekají.

Organizaci, která Vám bude jako pěstounům služby poskytovat, si můžete vybrat sami. Oporou by Vám měl v první řadě být sociální pracovník dítěte z Oddělení sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), který má ze zákona povinnost alespoň dvakrát ročně navštívit Vaši domácnost a zjistit spokojenost dítěte, které jste přijali do Vaší rodiny. V Pardubickém kraji dlouhodobě a kontinuálně doprovázení pěstounských rodin nabízí naše organizace Amalthea o.s.

Individuální podpora odborníků

doprovázení pěstounských rodin – sociální pracovník pravidelně společně s Vámi jako pěstouny reflektuje fungování rodiny, atmosféru v rodině, doprovází rodinu během období adaptace dítěte a dále po celou dobu výkonu pěstounské péče. Společně vypracujete a budete naplňovat individuální plán péče pro každé dítě v rodině. Sociální pracovník Vám pomůže zajistit kontakt s dalšími odborníky, je průvodcem a pomocníkem při výkonu pěstounské péče. Je nápomocen rodině také při kontaktu dítěte s jeho biologickou rodinou.

specializované poradenství – na základě potřeb rodiny bude zajištěna možnost konzultace s odborníky (psycholog, psychoterapeut, speciální pedagog, etoped, právník, aj.)

krizová intervence – zajištění odborné pomoci v případě náhlé krize ve Vaší rodině; krizová telefonická linka pro pěstouny je k dispozici 24 hodin denně.

Setkávání, vzdělávání a pobyty

setkávání s dalšími pěstouny – v rámci klubů nebo svépomocných skupin mají pěstouni možnost se setkávat s ostatními pěstouny, mohou sdílet svá trápení a těžkosti, ale také radosti vyplývající z výkonu pěstounské péče.

vzdělávání – pěstouni mají možnost dále se vzdělávat pomocí přednášek, seminářů, vzdělávacích a sebezkušenostních kursů. Nabídku možnosti vzdělávání mohou využívat i pěstouni, kteří zrovna dítě v péči nemají a čekají na jeho příchod do rodiny.

víkendové a týdenní pobyty – pobyty pro pěstouny mají sebezkušenostní a vzdělávací charakter, pobyty jsou společné pro pěstouny i děti, oddělený příp. společný program je zajištěn odborníky, kteří rodiny dlouhodobě doprovázejí, program je tedy šitý na míru jejich potřebám.

Pomoc dobrovolníků v péči o dítě

podpůrný program – do rodiny pěstounů pravidelně a dlouhodobě dochází dobrovolník, nabízí dítěti smysluplné trávení volného času, může pomoci se školou formou doučování. Dobrovolník je pro dítě také starším kamarádem.

Služby pro děti

Služby pro děti jsou poskytovány dětem přijatým do pěstounské péče i biologickým dětem v rodině pěstounů, nesmí být opomenuty potřeby žádného dítěte v rodině.

Sociální pracovník rodiny je k dispozici také dítěti, se kterým se individuálně setkává, zjišťuje, jak se má, co potřebuje, co si přeje, co se mu na životě v rodině líbí, co mu nevyhovuje.

Dětem je také zajištěna možnost konzultace s odborníkem (psycholog, psychoterapeut, speciální pedagog, etoped), s kontaktem dítěti pomůže právě sociální pracovník, který dítě nejlépe zná.

Děti se spolu s pěstouny účastní víkendových a týdenních pobytů, program těchto pobytů je zaměřený na potřeby dětí – např. podpora identity dítěte, sebepřijetí, podpora sebevědomí atd.

„Děti potřebují rodinu!“

Amalthea o.s. je neziskovou organizací, která vznikla v roce 2003. Poskytuje služby nejen pěstounským rodinám, ale také rodinám, ve kterých je vývoj dítěte ohrožen, nebo bylo dítě z péče rodičů odebráno a pracujeme společně na možnosti návratu dítěte zpět do rodiny.

Amalthea je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb (sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách) v rámci Pardubického kraje, její profil můžete najít

v registru poskytovatelů Ministerstva práce a sociálních věcí. Amalthea o.s. je také pověřena k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, tzn. je povinná respektovat zájmy dítěte, upozorňovat na ohrožení dítěte a jednat vždy v nejlepším zájmu dítěte.

V prosinci roku 2009 Amalthea úspěšně prošla inspekcí sociálních služeb, v rámci níž byla kontrolována kvalita práce sociálních pracovníků organizace a soulad činnosti organizace se Standardy kvality sociálních služeb (ochrana práv uživatelů služeb, vedení dokumentace, naplňování potřeb uživatelů služeb, zvyšování kvalifikace pracovníků a také kvality poskytovaných služeb rodinám atd.).

Jsmo připraveni Vás ve Vašem pěstounství doprovázet, těšíme se na spolupráci s Vámi a věříme, že společně uděláme to nejlepší pro děti, které potřebují rodinu!

KONTAKTY

Pokud Vás pilotní projekt anebo pěstounství obecně zaujalo, neváhejte nás prosím kontaktovat, domluvíme si osobní schůzku k zodpovězení Vašich dalších otázek.

navštivte naše webové stránky

<http://amalthea.pardubice.cz>

napište nám e-mail na

ria@amalthea.pardubice.cz nebo **barbora@amalthea.pardubice.cz**

zavolejte nám na tel. čísla

+420 775 559 179 (Ria Černá) nebo **+420 777 752 823** (Barbora Zachařová)

přijďte za námi do naší organizace

Amalthea o.s., Městský park 274, 537 01 Chrudim

VZNIK MATERIÁLU

Informační materiál byl sestaven v Amalthea o.s. na základě získaných zkušeností v organizaci British Association for Adoption & Fostering (BAAF) a inspirován průvodcem Supported Fostering Services. Materiál připomínkovali: Pardubický kraj, Nadace LUMOS a Centrum psycho-sociální pomoci – Rodinná a manželská poradna. Tento projekt je plně financován z prostředků Nadace Sirius.